

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 11. 2019, č. j. 9 A 119/2019 - 31,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 11. 2019, č. j. 9 A 119/2019 - 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) usnesením ze dne 5. 11. 2019, č. j. 9 A 119/2019 - 31, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků a zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce. Podanou žalobou se žalobce domáhal určení, že zásah žalované, spočívající v nezajištění výkonu ochranného léčení, které žalobci uložil Krajský soud v Ostravě dne 7. 8. 2019 pod sp. zn. 1 T 55/93, je nezákonný a dále, aby městský soud zakázal žalované v tomto nezákonném zásahu pokračovat.

[2] Městský soud konstatoval, že žalobce v prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech uvedl, že je nemajetný a nemá ani žádné příjmy, neboť není po převozu do Věznice Jiřice dosud pracovníě zařazen. Ze sdělení Věznice Valdice, v níž byl žalobce umístěn před výše zmíněným převozem do Věznice Jiřice dne 21. 8. 2019, však vyplývá, že dne 13. 8. 2013 byl žalobce vyřazen z evidence mezi nepracující, jelikož odmítl nastoupit na pracoviště. Městský soud následně po zhodnocení aktuálních majetkových a výtěžkových poměrů konstatoval, že žalobce měl možnost opatřit si potřebné finanční prostředky na úhradu soudního poplatku, avšak z vlastní vůle jí nevyužil, přičemž v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2017, č. j. 7 As 328/2017 - 15. Následně doplnil, že ani tvrzená snížená pracovní schopnost žalobce nevyklučuje jeho možnost pracovat, přičemž tuto skutečnost žalobce ani nijak nedoložil. Pokud tedy žalobce dlouhodobě nevyužíval možnosti opatřit

si potřebné finanční prostředky prací, nic na tom podle městského soudu nemění ani fakt, že po přesunu do nové věznice není dosud pracovně zařazen. Současně jestliže žalobce již v minulosti neprojevoval snahu opatřit si prostředky na obranu svých práv, je podle městského soudu neefektivní vyčkávat s rozhodnutím o soudním poplatku až do ukončení tříměsíčního vyhodnocovacího období ve Věznici Jířice. Na základě výpisu z účtu žalobce vyhotoveného Věznici Valdice ke dni 20. 8. 2019, jehož zůstatek činil 12.809 Kč, pak městský soud uzavřel, že žalobce není ani zcela nemajetný.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl, že obdobně rozhodl Městský soud v Praze již usnesením ze dne 25. 9. 2019, č. j. 6 A 55/2019 - 25, kterým mu nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 23. 7. 2019, č. j. 2 As 177/2019 - 17, předmětné usnesení zrušil. Městský soud tak podle stěžovatele v nyní posuzované věci postupoval v rozporu s principem legitimního očekávání, přičemž v této souvislosti stěžovatel odkázal na nálezný Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. I. ÚS 1663/16. Stěžovatel následně k otázce jeho vyřazení do evidence nezaměstnaných dne 13. 8. 2013 poukázal na výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu. Dále namítl, že ačkoliv peněžní zůstatek na jeho účtu ke dni 23. 10. 2019 činil 13.382 Kč, městský soud se nijak nezabýval skutečností, zda s touto částkou může plně či alespoň zčásti nakládat. Jeho účet je totiž rozdělen do několika podúčtů, z nichž na jediném z nich, se kterým může disponovat, tzv. na osobním „O“, se nachází částka jen 3 Kč. Stěžovatel uzavřel, že městský soud nezjistil dostatečně ani skutkový stav věci, když jeho snížená pracovní schopnost o 30 % a nutnost pracovat jen při trvalém dohledu a režimových opatřeních vyplývá již z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017 - 42. Nejvyššímu správnímu soudu proto stěžovatel navrhl, aby napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[6] Stěžovatel v kasační stížnosti odkázal na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení *„kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé“*.

[7] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[8] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi*

pokračování

osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.“

[9] V posuzovaném případě ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatel byl dne 21. 8. 2019 přesunut z Věznice Valdice do Věznice Jirice a umístěn na nástupní oddělení. Dne 11. 10. 2019 byl umístěn do kmenového oddílu a zařazen v evidenci nezaměstnaných. Stejněho dne také začalo tzv. první vyhodnocovací období trvající tři měsíce, po jehož uplynutí by byl stěžovatel odbornými pracovníky věznice posuzován ohledně jeho možného pracovního zařazení. Ze sdělení Věznice Valdice dále vyplývá, že stěžovatel byl ve výkonu trestu odnětí svobody pracovníčně zařazen v době od 7. 12. 2011 do 5. 4. 2012 a od 24. 7. 2013 do 13. 8. 2013, kdy byl mezi nepracující vyřazen z důvodu odmítnutí nástupu na pracoviště. Ke dni 23. 10. 2019 pak stav účtu stěžovatele vedeného Věznicí Jirice činil 13.382 Kč. Stěžovatel městskému soudu předložil také vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, ve kterém uvedl, že nemá žádné příjmy a současně má několik dluhů v celkové výši 541.485 Kč. Na možné pracovní zařazení stěžovatele má pak podle předmětného prohlášení vliv také jeho snížená pracovní schopnost o 30 %, přičemž pracovat může pouze při trvalém dohledu a režimových opatřeních.

[10] Nejvyšší správní soud se neztotožnil se závěrem městského soudu, že snížená pracovní schopnost stěžovatele nevylučuje jeho možnost ve věznici pracovat. K vyslovení takového závěru si totiž městský soud neopatřil náležité důkazní prostředky. Přitom rozhodoval v době, kdy dosud neskončilo ani první vyhodnocovací období, jehož výsledkem by bylo právě odborné zhodnocení možnosti pracovního zařazení stěžovatele. Městský soud si tedy neopatřil dostatečné podklady pro svůj závěr o schopnosti stěžovatele pracovat v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody.

[11] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud doplňuje, že na základě šest let staré skutečnosti spočívající ve vyřazení stěžovatele mezi nezaměstnané kvůli nenastoupení na pracoviště nelze bez dalšího usuzovat na budoucí možnosti stěžovatele opatřovat si potřebné peněžní prostředky prací. Navíc Nejvyšší správní soud se hodnocením zdravotního stavu a sníženou pracovní schopností stěžovatele zabýval již v rozsudku ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017 - 42. V něm konstatoval, že podle posudků vypracovaných posudkovými komisemi Ministerstva práce a sociálních věcí je stěžovatelova pracovní schopnost snížena o 30%, přičemž tyto závěry posudkové komise dostatečně zdůvodnily a zdejší soud ve shodě s krajským soudem neodhalil ani žádné jiné nedostatky předmětných posudků.

[12] Městský soud v napadeném usnesení dále s odkazem na stav účtu stěžovatele uvedl, že není zcela nemajetný, jelikož může disponovat částkou minimálně 12.809 Kč. Nikterak však nezjišťoval, zda má stěžovatel dispoziční oprávnění s těmito prostředky nakládat, a to podle § 25 zákona č. 169/1999 Sb., či nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 14/2018, zvláště pokud ze samotného výpisu z účtu vyplývá jeho rozdělení do několika druhů zvláštních kategorií. Rovněž pro uvedený závěr si tedy městský soud neopatřil náležité důkazní prostředky (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, č. j. 2 As 177/2019 - 17, a ze dne 28. 8. 2019, č. j. 1 As 205/2019 - 19).

IV. Závěr

[13] Uvedené vady řízení mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli a zamítnutí jeho návrhu na ustanovení zástupce pro žalobní řízení. Proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

V něm bude městský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušovacím rozhodnutí. Městský soud se tedy v dalším řízení bude zabývat jak aktuálními reálnými možnostmi pracovní činnosti stěžovatele ve věznici, tak zhodnocením, zda je oprávněn nakládat s celou částkou zůstatku na jeho účtu vedeném věznicí, či zdali případná nižší částka, se kterou je stěžovatel oprávněn nakládat, mu umožňuje účinně bránit svá práva u soudu. V tomto směru si městský soud opatří potřebné důkazní prostředky. Rovněž náležitě zváží další skutečnosti nezbytné pro posouzení žádosti stěžovatele o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro žalobní řízení. V dalším řízení městský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu